

65-lecie Instytutu Geofizyki PAN

W historycznych wnętrzach Pałacu Staszica Instytut Geofizyki PAN, 29 Maja Obchodził 65-Lecie Działalności.

Święto było okazją do wspomnień, podsumowań – nie zabrakło też radości z bieżących sukcesów oraz ambitnych i długofalowych planów dalszego rozwoju.

Instytut Geofizyki Polskiej Akademii Nauk (pierwotnie pod nazwą Zakład Geofizyki) został powołany 18 grudnia 1952 r. uchwałą Rady Prezydyjnalnej Polskiej Akademii Nauk. Bazował na trzech obserwatoriach geofizycznych: Magnetycznym Obserwatorium

Odnaczenie przyznawane jest osobom, które szczególnie zasłużyły się dla Instytutu w zakresie pracy naukowej, tj:

- badań w dyscyplinie geofizyki, istotnych z punktu widzenia działalności prowadzonej w IGF PAN, a zwłaszcza pionierskich badań naukowych o zasięgu międzynarodowym,
- organizacji i prowadzenia badań naukowych, zwłaszcza grup badawczych i rozwoju kadry naukowej;
- promocji osiągnięć IGF PAN na arenie międzynarodowej.

Fot. Krzysztof Teisseyre

w Świdrze, Stacji Sejsmologicznej w Warszawie i Śląskiej Stacji Geofizycznej w Raciborzu. Instytut stał się naturalnym następcą tradycji badań geofizycznych w Polsce, które zapoczątkował prof. Maurycy Pius Rudzki.

Współcześnie Instytut Geofizyki PAN (IGF PAN) zajmuje się podstawowymi badaniami praktycznie we wszystkich dziedzinach związanych z fizyką Ziemi – jej wnętrzem, hydrosferą i atmosferą. Jednocześnie Instytut prowadzi stały monitoring globalnych pól geofizycznych, wstrząsów sejsmicznych i wybranych parametrów atmosfery. W ostatnich latach Instytut wzmacnia potencjał badawczy i aplikacyjny poprzez konsolidację działań naukowych z innymi instytucjami krajowymi i międzynarodowymi. IGF PAN zajmuje czołowe miejsce w obszarze kompleksowych badań naukowych oraz monitoringowych w zakresie nauk o Ziemi, potwierdzonych najwyższą kategorią A+.

Podczas uroczystości po raz pierwszy wręczono Medal im. Prof. Adama Dziewońskiego (1936–2016), wybitnego polskiego sejsmologa i geologa planetarnego, pioniera analizy własności fal sejsmicznych, który za swoje badania wnętrza Ziemi otrzymał wraz z Donem Andersonem Nagrodę Crafoorda, równoważną Nagrodzie Nobla.

Medal pod patronatem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, został ustanowiony w 2017 roku przez Panią Prof. Beatę Orlecką-Sikorę – Dyrektora Instytutu Geofizyki PAN – i jest przyznawany po rekomendacji kandydatów przez międzynarodową kapitułę, której członkami są:

- Prof. Barbara Romanowicz, Uniwersytet Kalifornijski, Berkeley, USA;
- Prof. Krzysztof E. Haman Wydział Fizyki, Uniwersytet Warszawski;
- Prof. Jacek Jania, Uniwersytet Śląski;
- Prof. Andrzej Kijko, Uniwersytet w Pretorii, RPA.

W gronie laureatów znaleźli się:

Prof. dr hab. Roman Teisseyre (IGF PAN) – największe osiągnięcia naukowe Profesora dotyczą sejsmologii globalnej i górniczej, ze szczególnym uwzględnieniem prekursorów wstrząsów. Opracował on podstawy dyslokacyjnej teorii trzęsień Ziemi, wprowadził do sejsmologii mikromorficzny opis ośrodka, co umożliwiło mu wykazanie istnienia fal i deformacji skrętnych towarzyszących trzęsieniom (pierwsza w świecie rejestracja fal rotacyjnych), które weszły na stałe w zakres fizyki Ziemi.

Prof. dr hab. Aleksander Guterch (IGF PAN) – jest światowej sławy geofizykiem badającym geodynamikę litosfery. Dokonania Profesora w rozpoznaniu struktury litosfery Europy Centralnej, Arktyki oraz Antarktyki Zachodniej są znane w międzynarodowym środowisku naukowym, a Jego liczne publikacje naukowe oraz książki są cytowane na całym świecie.

Prof. dr hab. Marek Grad (UW) – głównym obszarem zainteresowań Profesora jest sejsmologia strukturalna, w szczególności badania skorupy i górnego płaszczka Ziemi metodami sejsmologii eksplozyjnej.

Goście mieli też możliwość wysłuchania dwóch zaproszonych wykładów: prof. Randy'ego Kellera (Oklahoma Geological Survey, USA) – *The Oklahoma and Donets Aulacogens Revisited and Some Interesting Tectonic Analogies between the Central USA and Central Europe* oraz prof. Ewalda Brückla (Technische Universität Wien, Austria) – *The Impact of CELEBRATION 2000 and ALP 2002 on our Understanding of Tectonic Processes in the Eastern Alps*.

Największe osiągnięcia oraz plany badawcze referowali przedstawiciele poszczególnych zakładów naukowych IGF PAN: Fizyki Atmosfery, Magnetyzmu, Obrazowania Geofizycznego, Badań Polarnych i Morskich, Hydrologii i Hydrodynamiki, Sejsmologii, Sejsmicznych Badań Litosfery, Geofizyki Teoretycznej.